

HUR MEDMÄNSKLIG ÄR JORDEN IDAG?

7 LEKTIONSTIPS UTIFRÅN THE RAOUL WALLENBERG ALGORITHM

Världen behöver fler medmänskliga ledare

I vår digitala tid kan det som händer på nätet få stora konsekvenser. En simpel tweet kan skapa ett aggressivare samhällsklimat. Men en tweet kan också bidra till en medmänskligare värld. I dessa tider är behovet av medmänskliga ledare viktigare än någonsin - inte minst i sociala medier. Världen behöver inspireras av Raoul Wallenberg.

Dessa lektionstips hör till verktyget *The Raoul Wallenberg Algorithm* och är framförallt upplagt för undervisning i engelska och samhällskunskap på gymnasiet. *The Raoul Wallenberg Algorithm* hämtar i realtid tweets från 300 politiska och kulturella ledare. Tweetsen analyseras av IBM:s AI-plattform Watson, som läser av deras tonläge i texten. De parametrar som The Raoul Wallenberg Algorithm estimerar medmänsklig utifrån är: ilska, avsky, rädsla, trevlighet, samvetsgrannhet/ärlighet och glädje. Analysen skickas till en algoritm som värdesätter parametrarna från Watsons analys med olika viktighetsgrad och som exponentiellt avtar efter tid. Resultatet visas på en 3D glob som skiftar färg beroende på vilka tweets världens ledare sänder ut, där en varm glob symboliserar en medmänsklig värld och en kall glob står för en omänsklig värld. Temperaturen visas sedan på en Raoul-skala. Genom algoritmen kan verktyget avgöra vilket samhällsklimat världens ledare bidrar till just nu på nätet. Använd algoritmen för att ge eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget och andras beteende på nätet, samt kan fundera över hur tonen på nätet påverkar omvärlden.

Använd webbplatsen <http://www.rwalgorithm.com> tillsammans med dina lektioner.

Under våren 2018 kommer Raoul Wallenberg Academy att släppa fler lektionstips. Dessa övningar läggs upp på raoulwallenberg.se/skolmaterial.

Vi hoppas materialet inspirerar till bra samtal i klassrummet!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN GY11

Dessa lektionstips passar bra för undervisning i engelska och samhällskunskap.

Materialet hjälper dig att uppnå följande mål i GY11 för engelska:

Engelska 5 (åk 1): Undervisningen ska beröra aktuella områden, åsikter, känslor, relationer, etiska frågor, värderingar och politiska frågor. Eleven ska kritiskt granska texter och diskutera kring samhällslivet.

Engelska 6 (åk 2): Undervisningen ska även beröra existentiella frågor, form, attityder, samhälls- och politiska frågor. Eleven ska lära sig:

- förstå komplexa, debatterande, argumenterande och olika typer av texter även via andra medier
- strategier för källkritiskt förhållningssätt när man läser framställningar från olika källor och i olika medier
- uppfatta perspektiv och underförstådd betydelse
- hur struktur och sammanhang byggs upp samt hur attityder, perspektiv och stilnivå kommer till uttryck i talat och skrivet språk i olika genrer
- hur språk, bilder och ljud används för att påverka till exempel i politiska tal och reklam.

Engelska 7 (åk 3): Eleven ska lära sig:

- förstå komplexa texter som är berättande, diskuterande, argumenterande, rapporterande, redogörande och utredande, även via andra medier
- strategier för att dra slutsatser om texter när det gäller attityder, perspektiv, syfte och värderingar samt för att uppfatta underförstådd betydelse
- förstå hur muntliga och skriftliga framställningar i olika genrer är uppbyggda; hur stilistiska och retoriska grepp används för olika syften samt hur språk används som maktmedel
- ha strategier för användning av olika typer av källor, med källkritisk medvetenhet
- använda modern teknik för att medverka i, leda och dokumentera samtal och skriftlig kommunikation i olika medier.

Materialet hjälper dig att uppnå följande mål i den reviderade versionen för Samhällskunskap som gäller från 2017-07-01.

Samhällskunskap 1 - undervisningen ska behandla:

- samhällsfrågor, makt, demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter
- medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på olika nivåer,
- mediernas och informationsteknikens roll i samhället, hur samhället och samhällsutvecklingen påverkas av digitalisering

- maktfördelning och påverkansmöjligheter utifrån den digitala teknikens möjligheter (i frågor om demokrati och politik)
- mediers innehåll samt nyhetsvärdering kring demokrati och politik
- källkritik, söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.

Eleverna ska även ges förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser.

Samhällskunskap 2

Källkritisk granskning, tolkning och värdering av information från olika källor och medier i digital och annan form i arbetet med komplexa samhällsfrågor.

Samhällskunskap 3

- Globalisering: analys av utmaningar som individen, nationen och jorden står inför i en globaliserad värld.
- Individens syn på sig själv, på andra och på det omgivande samhället.
- Vetenskapliga begrepp kopplade till samhällsdebatten.

ÖVNING I: DEFINITIONER

Passar i följande ämnen: samhällskunskap, engelska, svenska, mentorstid, organisation och ledarskap.

Förberedelser: inga.

Tidsåtgång och material: 30 minuter (10 minuter per begrepp + 10 minuter avslut). Läraren skriver på tavlan. Eleverna behöver penna och papper eller en dator.

Introduktion i klassrummet: Det finns fyra egenskaper som är gemensamma för positiva samhällsförändrare såsom Raoul Wallenberg: empati, civilkurage, ledarskap och samverkan. De första två egenskaperna är viktiga för att möjliggöra för individen att börja göra skillnad, och de två sista är nödvändiga för att göra ett större avtryck.

Medmänsklighet är en blandning av empati och civilkurage. Professorn Stefan Einhorn definierar medmänsklighet så här:

Medmänsklighet innebär en vilja att göra gott som avspeglar sig i handling. Med medmänsklighet kan man behöva fatta tuffa beslut och då krävs integritet och mod. Medmänsklighet kräver även omdöme och klokhet för att kunna hantera situationer. Raoul Wallenberg var verkligen medmänsklig: han agerade, var modig, hade integritet och han agerade klokt.

Gör så här:

Skriv ordet **medmänsklighet** på tavlan och ge eleverna i uppgift att associera fritt kring vad ordet kan innebära.

Frågor du kan ställa:

- Vad är medmänsklighet för er?
- Varför är det viktigt att vara medmänsklig?
- Vad vinner samhället på det?
- Är det en skyldighet att vara medmänsklig?
- Föds man medmänsklig?

Skriv upp det de säger på tavlan. Sammanfatta diskussionen muntligt i klassrummet.

Sudda ut det som står på tavlan och skriv ordet **ledarskap**. Berätta att det finns olika sorters ledare: politiska ledare (presidenter, premiärministrar, ministrar, diktatorer), kulturella ledare (musik, film, konst, mode, litteratur), mediala ledare (mediehus, journalister, programledare), andliga ledare (religiösa samfund och personer) samt intellektuella ledare (forskare, föreläsare). Ge eleverna i uppgift att associera fritt kring vad ordet kan innebära.

Frågor du kan ställa:

- Vilken påverkan har ledare på samhället?
- Vilka egenskaper tycker ni att en ledare bör ha?
- Vilka ledaregenskaper bidrar till ett varmare samhällsklimat?
- Vad är en ledares uppgift? Är det att inspirera andra?

- Är det någon skillnad på chef och ledare?
- Be eleverna nämna någon eller några personer som de tycker har bra ledaregenskaper.
- Beskriv vilka dessa egenskaper är.

Skriv upp det de säger på tavlan. Sammanfatta diskussionen muntligt i klassrummet.

Diskussion och reflektion:

Om man slår ihop diskussionerna om medmänsklighet och ledarskap - vad definierar en medmänsklig och empatisk ledare? Är det förmågan att kunna sätta sig in i någon annans situation eller handlar det om att agera när någon blir orättvist behandlad? Diskutera alla i klassrummet eller i små grupper om 4-6 personer.

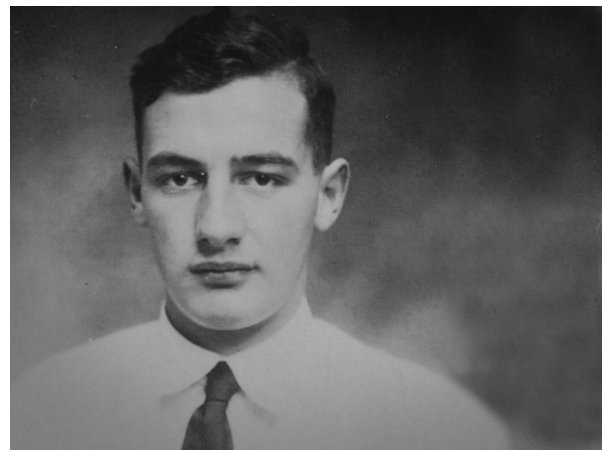
ÖVNING 2: RAOUL WALLENBERG SOM FÖREBILD

Passar i följande ämnen: samhällskunskap, engelska, svenska, organisation och ledarskap

Förberedelser: läs på om Raoul Wallenberg, till exempel på raoulwallenberg.se.

Tidsåtgång och material: 20 minuter. Du behöver en projektor eller tv att visa film på.

Introduktion i klassrummet: [Visa denna film om Raoul Wallenberg i ditt klassrum.](#)

Gör så här:

Ställ följande frågor. Låt eleverna diskutera i par eller i grupper om 4-6 deltagare. För en gemensam diskussion med klassen efter varje fråga.

- Vad tror ni drev Raoul Wallenberg att agera som han gjorde?
- Vilka egenskaper tror ni det krävs för att göra sådana gärningar?
- Har du någon gång gjort något hjältemodigt?
- Vad krävs för att man ska kunna kallas ”hjälte”?

Diskussion och reflektion:

Fråga eleverna om de visste vem Raoul Wallenberg var innan de såg filmen. Känner de till några andra personer som gjort liknande gärningar?

Mer läsning vid intresse:

[Hos Forum för levande historia kan du läsa mer om Raoul Wallenberg.](#)

ÖVNING 3: WATSON

Passar i följande ämnen: engelska, svenska, kommunikation

Förberedelser: läs på om Watson. Testa Tone Analyzer.

Tidsåtgång och material: 60 minuter. Eleverna behöver dator/padda med internet.

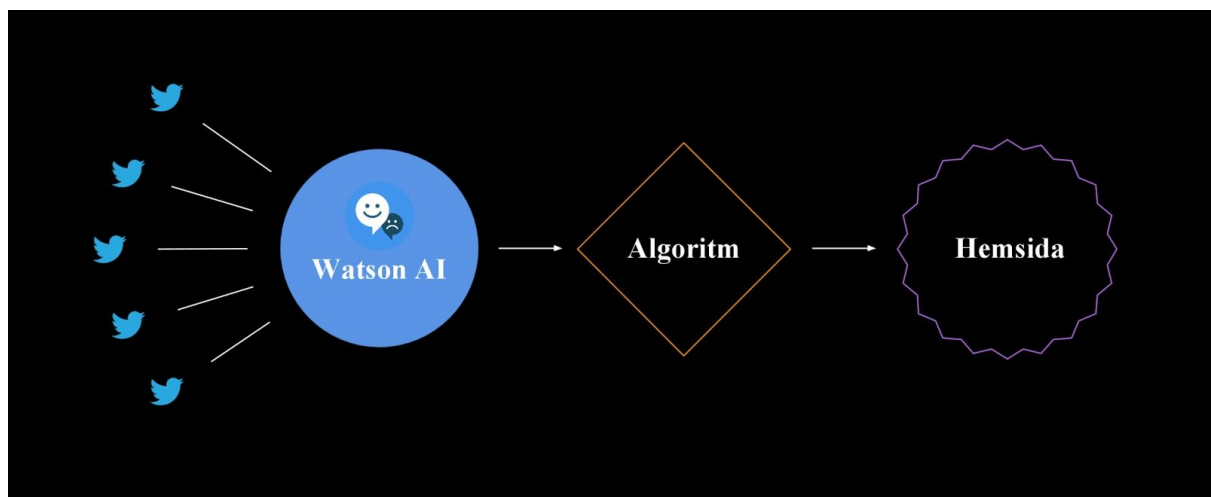
Introduktion i klassrummet:

Digital kommunikation skalar bort många ”männsliga lager”. Det är lätt att feltolka och tillskriva egenskaper när vi inte ser eller hör mottagarens mimik, tonläge och så vidare. Samtal på nätet upplevs som mindre verkligt än om det hänt live. När man inte ser mottagarens reaktion kan det vara lättare att vräka ur sig lite vad som helst.

Företaget IBM har byggt en artificiell intelligens som heter Watson (är inte döpt efter Sherlock Holmes vapendragare, dr Watson, utan efter IBM:s första vd Thomas Watson). Watson fick stor uppmärksamhet 2011 när den slog två amerikanska mästare i Jeopardy. Det fantastiska var att datorn genom språkförståelse och viss kognitiv förmåga, kunde förstå programledarens frågor.

Watson innehåller algoritmer. Algoritmer är som instruktioner i program om vad som ska utföras, med vad och i vilken ordning. Ungefär som ett recept. Algoritmer arbetar med data och kan sortera och prioritera information, hitta den snabbaste vägen mellan två datorer, komprimera data m.m. Algoritmer är dynamiska och förändras kontinuerligt.

Verktöget The Raoul Wallenberg Algoritm hämtar tweets från 300 politiska och kulturella ledare i realtid. Tweetsen analyseras av Watson, som läser av deras tonläge i texten. De parametrar The Raoul Wallenberg Algoritm estimerar medmänsklighet utifrån är: ilska, avsky, rädsla, trevlighet, samvetsgrannhet/ärlighet och glädje. Analysen skickas till en algoritm som värdesätter parametrarna från Watsons analys med olika viktighetsgrad och som exponentiellt avtar efter tid. Genom algoritmen kan verktöget avgöra vilket samhällsklimat världens ledare bidrar till just nu på nätet. Resultatet publiceras på webbplatsen <http://www.rwalgorithm.com>.

Gör så här:

Låt eleverna testa [IBM Watson Tone Analyzer](#).

- Diskutera tonerna ilska, avsky, rädsla, trevlighet, samvetsgrannhet/ärlighet och glädje.
- Där ni ser tweets - byt ut ord i de tweets som står, t.ex. byt ut "stupid" mot "fun". Vad händer då?
- Be eleverna formulera tweets med olika toner. Eller hitta tweets på Twitter som de kopierar. Lägg in dem i verktyget.
- Vilka utslag på tonerna får ni på dem? Diskutera varför.

Diskussion och reflektion:

Ställ följande frågor. Låt eleverna diskutera i par eller i grupper om 4-6 deltagare. För en gemensam diskussion med klassen efter varje fråga.

- Kan en arg/kränkande/elak/otrevlig tweet ge konsekvenser för samhället i stort?
- Kan förebilder som agerar medmänskligt ge konsekvenser för samhället i stort?

Mer läsning vid intresse:

Läs mer om [IBM Watson Tone Analyzer här](#).

[Läs mer om algoritmer här](#).

ÖVNING 4: EMPATI PÅ NÄTET

Passar i följande ämnen: engelska, svenska, kommunikation

Förberedelser: inga

Tidsåtgång och material: 30 minuter. Eleverna behöver dator/padda med internet.

Introduktion i klassrummet:

[Se denna film med Micael Dahlén i klassrummet](#).

Läs upp/skriv upp/dela ut professor Micael Dahléns fem tips:

1. Räkna till åtta innan du skriver så att hjärnan hinner med.
2. Se mottagaren, vem är det som kommer att läsa det här?
3. Läs det du skrivit och fundera på hur du skulle känna om det var riktat till dig.
4. Tänk "vad säger det jag skriver om mig själv?"
5. Le när du skriver (det gör dig faktiskt lite vänligare).

Gör så här:

Be eleverna skriva ner vilka tips de skulle ge en vän, ett syskon som var yngre än dem själva eller sina föräldrar.

När de skrivit klart - skiljer sig tipsen åt beroende på till vem de ger dem?

Diskussionsfrågor till övningen:

Ställ följande frågor. Låt eleverna diskutera i par eller i grupper om 4-6 deltagare. För en gemensam diskussion med klassen efter varje fråga.

- Reflektera över ditt eget beteende på nätet - hur är det? Är det olika beroende på humör eller samma varje dag?
- Har du någon gång skrivit en kommentar som du ångrat?
- Vad kan en arg, kränkande, elak, otrevlig tweet få för konsekvens för samhället i stort?
- Vad är en provokation?

Mer läsning vid intresse:

[Myndigheten Statens medieråd har material för skolan kring näthat.](#)

ÖVNING 5: SKOLAN OCH LEDARSKAP

Passar i följande ämnen: samhällskunskap, engelska, svenska, mentorstid, organisation och ledarskap

Förberedelser: inga.

Tidsåtgång och material: 15 minuter.

Introduktion i klassrummet: 2015 bad organisationerna Raoul Wallenberg Academy och Ashoka unga att ge tips till makthavare (politiker, rektorer) på hur skolan kan bli bättre på att lära ut hur man kan förändra samhället positivt - bli en changemaker. Ett av råden löd:

”Läroutbildning = ledarskapsutbildning. Utbilda och träna våra lärare i ledarskap – ni ska vara de goda förebilderna.” Ett annat var: ”Låt oss diskutera samhällsproblem regelbundet, till exempel genom att ordna kurser i changemaking.”

Gör så här:

Dela in eleverna i grupper om 4-6 elever i varje. Be eleverna formulera egna tips till makthavare. Frågan de ska besvara är hur kan skolan bli bättre på att lära ut hur man kan förändra samhället positivt - det vill säga bli en changemaker?

Diskussion och reflektion:

Diskutera tipsen de skrivit i hela klassen.

Mer läsning vid intresse:

[Läs alla råd här.](#)

ÖVNING NR 6: “VEM VILL DU VARA?”

Passar i följande ämnen: samhällskunskap, engelska, svenska, mentorstid, organisation och ledarskap

Förberedelser: inga.

Tidsåtgång och material: 25 minuter. Eleverna behöver penna och papper eller dator.

Introduktion i klassrummet: Ta inspirationen av Raoul Wallenberg till att tänka stort hur vi vill leva vårt liv (utifrån våra värderingar).

Gör så här:

Be elever ta fram penna och papper och be dem rita ett streck i mitten så att de har två spalter. Be eleverna tänka på hur de vill uppfattas. Be dem tänka i relation till sina närmaste, i skolan, till folk i allmänhet. Be dem skriva ner värdeorden i ena spalten. Tid för denna del: 5 minuter.

Be dem sen tänka på hur de inte vill uppfattas. Det behöver inte vara motsatsord men kan vara det. Skriv ner de orden i andra spalten. Tid för denna del: 5 minuter.

Be eleverna försöka hitta metaforer för de två spalterna, en symbol eller metafor. (Ge exempel, kan vara ett land, en förebild, ett verktyg.) Symbolerna ska betyda något för dig. T.ex. fisk för mig är negativt men är kanske positivt för dig kanske positivt, det är din tolkning och behöver inte greppa in allt. Tid för detta 5 minuter.

Diskussion och reflektion

Låt eleverna diskutera med den som sitter bredvid dem om vad de skrivit ner. Den ena börjar berätta och efter cirka 3 minuter byter de till att den andra berättar. Ta eventuellt några minuter för att be eleverna reflektera högt kring något de kommit fram till under övningen.

ÖVNING NR 7: PERSONPORTRÄTT

Passar i följande ämnen: samhällskunskap, engelska, svenska, mentorstid, organisation och ledarskap.

Förberedelser: inga

Tidsåtgång och material: Cirka 20 minuter, uppgiften kan ges som hemläxa. Eleverna behöver penna och papper eller dator.

Introduktion i klassrummet: Du som lärare kan berätta om någon person du tycker agerat medmänskligt.

Gör så här:

Be eleverna skriva ett personporträtt på en person som de tycker är medmänsklig - det kan vara din fotbollstränare, en idol eller politiker. Personer som gjort skillnad i medmänsklighet i det stora - eller i det lilla (till exempel Raoul Wallenberg, Malala, eller en busschaufför).

Diskussion och reflektion: Be eleverna reflektera högt varför de valt den person som de valt och diskutera när de själva tycker att de agerat medmänskligt.